

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Caput 1. Didaci Torres vitæ postrema.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

HISTORIÆ PROVINCIAE PARAQUARIAE SOCIETATIS JESU

LIBER OCTAVUS.

ORDUBÆ tantisper commorantem Nicolaum Durandum Provinciale excepit cura viaticum procurandi Didaco Torres, in Peruviam, unde à viginti annis ad fundandam Paraquariam Provinciam venerat, postliminio revertenti. Causa hujus consilii fuit vegetus boni senis & fere octogennarii animus, arctari se Cordubensi infrequenti tractu agrè ferentis, oprantisque in numerosioribus urbibus idem circa Æthiopum baptismorum examina præstare, quod per Tucumaniam æquali laude ac fructu perfecerat. Pauci admodum discessum ejus approbabant, quod ea in ætate rebus agendis inidoneus videretur: & Provincia tota reclamaret, sui patris & fundatoris senium omnibus officiis prosequi, atque ossa defuncti ad incitamentum posterorum in suo meditullio conservare desiderans. Perstitit tamen ille in opinione, dandumque fuit illud bono seni, si minus opere, tamen auctoritate in Peruvia multum præstituro. Qui, quia non amplius in provinciam redituras est, non abs re erit, si ea, quæ ad ejus reliquam vitam pertinent, litteris consignavero: ne quid posteritas de tanto homine, de hac provinciâ meritisimo, in meo opere jure merito requirat. Cordubâ discedens, in Peruano itinere ducentos Æthiopes per varia loca conquistos, conditione adhibitâ, sacro Fonte denuò lavit: Sociis per Tucumaniam sparsis ad idem præstandum animatis. Estecenses cives discordantes auctoritate reuñit. Emenso ducentarum leucarum spatio, Potosium attingit, urbem argenti fodinis per totum Orbem celeberrimam: cui argento eruendo quinquaginta circiter Indorum millia partitis vicibus insudant; Europæi sanguinis hominum circiter sex millia, toridem Æthiopum capita computantur. Hos curandos præsertim sibi suscipiens Didacus noster, singulorum Bap-
tismos per se aut per alios examinavit: nec aliarum rerum negligens sufficientes pecunias ad fundandam in natali Divi Xaverii solo Societatis domum assignati procuravit: & ut idem institores Cantabri in Divi Loiola patria præstarent, omnibus modis contendit. Inter quæ & alia negotia, ob asperitatem Potosinæ ætatis, æger factus, Chuquisacam, duodecimo inde lapide, amœnam salubremque urbem, ex voluntate Majorum concessit: quæ urbs cum sit Senatu Regio & Archiepiscopali sede insignis, & eò concurrant litium ergo è Tucumania, Paraquaria & fluminis Argentei præfecturis frequentes advenæ, & è portu Boni-æetis numerosi Æthiopum manipuli, per Peruviam distrahendi, conformem suo genio materiam abundè reperit. Ab Archiepiscopo & ab Synodo Provinciali obunxit decretum fieri de examinandis Æthiopum baptismis, & de pueris etiam cum baptismi testimonio expositis, ob errores suborini solitos, ad normam consilii Mediolanensis, adhibitâ cautione, denuò baptizandis. Eâ vit ætate per totam Peruviam excurrens, si per vires licuisset, ad juvandos Æthiopes, quorum mille & quingenta capita ejus ope in Chuquisacensi ditione uno anno, apposita conditione, sacro Fonte telota sunt. Æthiopica linguæ artes, præcepta & rudimenta Fidei Christianæ, eo adveniente, typis mandata sunt: & Socios aliquot Æthiopico idiomati addiscendo à Præposito Generali destinari impetravit. Auctoritate suâ Paraquariæ Indos ab Mamalucis vexatos, obtentis ab Senatu auxiliariis aliquot diplomatibus, sæpius juvit. Chiriguana-
rum nationi Christo subjugandæ Sociorum & pecuniarum subsidia collegit,
creditum.

CAPUT

I.
Didaci Torres vitæ postrema.

1627.

Æthiopum
sub consilio
ne baptismus.

Potosium.

Urbs Chu-
quisaca.

CAPUT

I.

Didaci Torres

vitæ postrema

1627.

Potosium.

Urbs Chu-

quisaca.

Æthiopum

cura.

Mille & quin-

genti sub con-

silio bap-

tismi.

*Chiriguana-
rum cura.*

TIBAO

*Didaci Tor-
res mori.*

*Funèbris
pompa.*

CAPUT

II.
Rochus G6
silvius ad
Ibicutum
oppidi fun-
damenta
jacet.

*Crux etc.
lito.*

creditumque est, eo apud Superos intercessore, prædixit hominem divinitus motum fuisse, ut vellet missionem hanc præfenti argento, & postmodum quingentorum aureorum censu juvare. Turcam hominem, nullis antea machinis domabilem, primo congressu ita devicit, ut se ei baptizandum statim traderet. Hispanam mulierem jam maritatum, & homines duos vitam regularem in speciem professos, Baptismi expetentes, secreto baptizavit. Vir honestus ob fugam uxoris mœstissimus divinitus monitus fuit, ut ad Didacum Torres acceptum præter ordinem indicium referret; optimo successu: nam Didacus, usurpatore ad se vocato, auctoritate interpositâ, scœminam restitui curavit. Alius Confessionem Sacramentalem præcepto tempore omittere volens, audiit derepentè vocem monentem, ut ad Didacum Torres de ea excipienda clam præmonitum pergeret. Franciscum Diastanium pro Paraquaria Romam Procuratorem viturum, prædixisse, ex literis ejus collectum est. Quaternas diebus singulis horas, & quandoque noctes integras, Divinorum meditationi tribuebat. Venerabile Sacramentum exquisitissimis modis colebat. Sacerdotale munus omnibus dignitatibus anteponere. Virgini Matri addictissimus erat, in cujus honorem Sacellum domesticum Chuquisacæ ad privatam pietatem alendam construxit, in quo quamdiu potuit optimus senex quotidie Sacrum faciebat. Nervosa in Concionibus, non curiosa sectabatur. Ne nostri juvenes assuescerent limatulis Concionum compositoribus, omnes è bibliotheca erutos vendidit: Sanctorum Patrum operibus ad usum expositis. Inter eos labores palmatis semper ei erat Æthiopum juvandum cura. Vulgatâ per Peruviam & Europam octogennarii senis erga miseram gentem sollicitudine, multi præstantes viri, inter quos Federicus Cardinalis Boromæus, Archiepiscopus Limensis, & alii Peruvix Episcopi, necnon Societatis Generalis, Apostolicum ministerium post tot gestos Magistratus, & foundationem duarum Provinciarum, amplissimis verbis ei gratulati sunt. Tribus postremis vitæ annis paraly si lectulo affixus, ne gravis esset aliis, accelerari sibi mortem ab pio Numine instanter postulavit. Voti compos, octogesimo-octavo ætatis anno, ab inita Societate sexagesimo-octavo, ab emissa professione quatuor Votorum quinquagesimo, vir, si regendi peritiam, si ardua quæque negotia ad exitum perducendi industriam, si multipliciter operum, & varietatem virtutum species, cum paucis Societatis nostræ Heroibus comparandus, placidissimè fati concessit. Favorem Clementis Octavi, quorundam Cardinalium, Regis Catholici, Hispaniæ Magnarum, Societatis Generalium, & plerorumque Peruvix Præsulum promeritus, eo tantum usus est ad Majorem Dei Gloriam promovendam, & miserorum sublevandam calamitatem. Cadaver funebriter elatum cohonestare Senatûs Regius, Magistratus Civilis & Ecclesiasticus, Ordines omnes, & urbs totâ, debitis lacrymis omnium patrem prosequentes. Eo mortuo Collegium Chuquisacense, Societatis firmissimam columnam cecidisse, pro monumento scripsit; & ego perfunctus officio stylum ad Urvaicam retraho, ubi Rochum Gonsalvium, Ibicutensem regionem magno animo ad Christi partes sollicitantem, videbimus.

IBICUTUS fluvius centum ab portu Boni-æris leucis, in opposito Japciyensis littore, Urvaicæ influit. Intererat autem propagationis Evangelicæ hujus fluminis accolæ ad fidem Christo dandum pellicere, ut his domitis ascensus fieret ad eos populos curandos, qui inter Urvaicam & mare Atlanticum variis in regionibus latissimè habitant. Eo sine Rochus Gonsalvius, manifesto vitæ discrimini caput obiciens, per Ibicutum scaphâ vectus, exiguo remigum numero tamdiu navigavit, donec superatis quadraginta leucis ad Tabacæ potentis Casiqui terras appelleret: à quo benevolè exceptus longè faciliora rei gerendæ iniuria, quam existimaverat, invenit. Nam Tabacæ, audito Christi Evangelio, in se recepit tantam Ethnicorum multitudinem cogere, quanta sufficeret ad justum oppidum condendum. Ad quod bonis auspiciis inchoandum, deturbatâ ingenti arbore, Crux fabricata est: cui erigendæ non sufficientibus viris, magnâ alacritate Barbaræ mulieres infantesque manus adinvêre. Secundum id, Sacello extemporaliter constructo, designatisque domorum arcibus, & baptizatis infantibus, Rochus Gonsalvius surgens oppidum Purifi-

caræ